

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

BOSHLANG'ICH SINFLARIDA TEKSHIRISH METODLARIDAN FOYDALANISH

Ahmedov Alisher

Denov tadbirkorlik va pedagogika inistituti o'qituvchisi

ahmedovalisher194@gmail.com

Xolmo'minova Oyjamol

Denov tadbirkorlik va pedagogika inistituti 2-kur talaasi

abdulxayrernazarov112@gmail.com

Anotatsiya: Ushbu maqola boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasiga mos ravishda tekshirish metodlaridan samarali va maqsadga muvofiq tarzda foydalanish haqida bayon etilgan. Hozirgi shiddat bilan o'zgarib borayotgan zamaonda bolalarga dars berish jarayonida metodlardan unumli foydalanish darsning o'zlashtirish jarayoniga juda katta ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Kalit so'z: Ta'lim, tarbiya, metod, natija, tekshirish, tushuncha, o'yin, jamoa.

Ona tili o'qitish metodikasining metodologik asosi borliqni bilish nazariyasidir. Bu fanning bosh vazifasi o'quvchilarning o'zbek tili lug'at boyligini to'liq o'zlashtirib olishlarini ta'minlashdir. Ma'lumki, jamiyatda til kishilar o'rtasidagi aloqaning zaruriy vositasidir. Tilning aloqa vositasi sifatidagi ahamiyati uzluksiz ortib boradi. Til borliqni oqilona, mantiqiy bilish vositasidir. Til birliklari yordamidagina bilish jarayonida umumlashtirish, tushunchani muhokama va xulosa bilan bog'lash amalga oshadi.

Ona tili o'qitish metodikasi-pedagogik va amaliy fan. Chunki u mazariyaga asoslanib o'quvchilarni o'qitish, tarbiyalash, o'stirishning amaliy vazifalarini bajaradi. Ona tili o'qitish metodikasi fani taim berish sharoitida ona tilini egallash, ya'ni nutqni, o'qish vayozi, fonetika, grammatikani bilib olish jarayoni hisoblanadi. Amaliy fanlar uchun amaliyot muhim rol o'ynaydi. Ona tili o'qitish metodikasi ham amaliy fanlar sirasiga kiradi. Har qanday amaliy xulosalar ishonarli bo'lishi, yuqori ilmiy darajada, ya'ni puxta va asosli bolishi lozim. Metodika tavsiyalarining ilmiy darajasi, nazariy tasdiqlanishi yuqori saviyada bolishi tekshirish metodlarining puxtaliliga ham bogliq.

Tekshirish metodlari 2 xil:

1. Nazariy tekshirish metodlari. U quyidagi hollarda tatbiq etiladi:

a) biror hodisaning metodik asosini, unga bog'liq boshqa fanlarni o'rganish, qo'yilgan gipotezani asoslash, izlanishning asosiy yo'nalishini belgilashda;

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

b) masala tarixi, chet el maktab tajribalari va mavzuga doir adabiyotlarni o'rganish, tajribani tahlil qilish, masalaning isbotlanmagan va hal qilinmagan o'rinlarini aniqlash, ilgari tajriba bilan hozirgi ahvolni taqqoslash, hozirgi kun talabi bilan baholashda;

2. Empirik metod (tajribaga asoslangan metod). Bu metod quyidagi maqsadlarda qo'llanadi:

a) bu metod o'qituvchilarning ish tajribasini o'rganish, yangiliklarini tanlash, umumlashtirish, baholash va ommalashtirish, o'qituvchi va o'quvchilar faoliyatining darajasini aniqlash;

b) o'quvchilarni o'qitish jarayonini maqsadga muvofiq kuzatish (dars, uning biror qismini, oquvchilarning javobi, hikoyasini, yozma ishini tekshirish), o'qituvchi va o'quvchilarning faoliyatini so'rovnoma orqali tekshirish;

Eksperimental tekshirish o'z maqsadining kengligi bilan farqlanadi: ayrim metodik usullarni tekshirishda ommaviylik talab qilinmaydi, ammo yangi dastur, yangi darsliklarni tekshirishga butun tuman, viloyat jalb qilinadi.

Eksperiment natijasini chiqarishda belgilangan baho meyoriga amal qilinadi. Bunday meyor aniq, barcha holatlar uchun ham bir xil bolishi lozim. Ona tili metodikasida yozma ishlarda yo'l qo'yilgan xatolar soni va xarakteri, malum bir vaqtda o'qilgan yoki yozilgan so'zlar soni, og'zaki hikoya va yozma inshoning hajmi va izchilligi meyoridan foydalaniladi.

Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi o'z predmeti va vazifalariga mos ravishda quyidagi tekshirish metodlaridan ham foydalanadi:

1. Ilg'or o'qituvchilar ish tajribasini umumlashtirish.

2. Boshlang'ich sinflarda ona tili o'qitish metodikasi sohasidagi meros va yangiliklarni o'rganish.

3. Talim berishning u yoki bu usullari va vositalarining foydali ekanini tekshirish.

4. Ona tilidan o'quvchilarning o'qishlari, yozuvi, mustaqil va ijodiy ishlari ustidan kuzatish olib borish.

5. O'quvchilar ijodiy faoliyatining natijalarini og'zaki qayta hikoyalash, yozma ish kabi usullar yordamida tahlil qilish.

Yuqoridagi tekshirish metodlari ushbu fanning davr talabidan kelib chiqib rivojlanishida katta ahamiyat kasb etadi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

K.D.Ushinskiy boshlangich maktab oquv predmetlari tizimida ona tiliga katta ahamiyat berib, uni markaziy va yetakchi predmet hisoblagan. Ona tili boshqa fanlarni oqitish vositasi hamdir: jamiyat tarixi ham, tabiiy fanlar ham ona tili yordamida organiladi. Demak, ona tili bolaning umumiy kamol topishida ham, bilim va mehnatga havasini uygotishda ham alohida orin tutadi.

Mustaqil respublikamizda har bir kishining savodxon bo'lishiga alohida e'tibor berilgan. 1-sinfga qadam qo'yayotgan bolaga barcha o'quv qurollarining sovg'a qilinishi birinchi prezidenti I. Karimov vaqtidan boshlangan bo'lib, bugungi kunga qadar kelajak avlodning savodxon, yuksak madaniyat egasi bo'lib yetishishlari uchun g'amxo'rlikning bir namunasi. Metodika bolarning nutqini boyitishni, savod chiqarishni, o'qitishni ta'minlovchi muhim fanidir. Bu fanga aloqador metodlarni o'rganish va boyitish kelajak avlodning bilim olishi uchun juda qulay imkoniyatlarini yaratib beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Islom Karimov "Yuksak ma'naviyat -yengilmas kuch" 2008-yil Toshkent.
2. A.Xoliqov "Pedagogik mahorat" 2011-y Toshkent
3. O'.Tolipov, M. Usmonbekova. Pedagogik texnologiyalarning tabiiy asoslari. — T.: "Fan", 2006.
4. O'zbekiston Respublikasida umumiy o'rta ta'lim strategiyasi muammolari va ta'lim mazmunining yangi modellari, ularni tatbiq etish yo'llari/ R. Safarova, U. Musayev, P. Musayev, F. Yusupova, R. Nurjanova. — T.: „Fan“, 2005.
5. Yu. K. Babanskiy. Hozirgi zamon umumiy ta'lim maktabida o'qitish metodlari. -T.: "O'qituvchi", 1990.
6. Ахмедов, А. (2024). BOSHLANG 'ICH SINF МАТЕМАТИКА ДАРSLARIDA MULTIMEDIALI O 'QITISH TEXNOLOGIYASINING ZAMONAVIY USULLARI VA TAMOVILLARINI QO 'LLASH. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 970-976.
7. Ахмедов, А. (2024). BOSHLANG 'ICH SINF МАТЕМАТИКА ДАРSLARIDA "GEOGEBRA" ILOVASIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI (1-sinf misolida). *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 977-985.
8. Ахмедов, А. (2024). BOSHLANG 'ICH SINF МАТЕМАТИКА ДАРSLARIDA MULTIMEDIYA TEXNOLOGIYALARIDAN

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 10, 31 Октябрь

FOYDALANISHNING MUHIM OMILLARI. Журнал универсальных научных исследований, 2(5), 961-969.

9. Ахмедов, А. (2024). BOSHLANG 'ICH SINF MATEMATIKA DARSLARIDA ZAMONAVIY MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING SAMARASI. Журнал универсальных научных исследований, 2(5), 949-953.

10. Ахмедов, А. (2024). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ МАТЕМАТИКИ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ. Журнал универсальных научных исследований, 2(5), 937-942.

11. O'G'Li, A. A. N. (2024). BOSHLANG 'ICH SINF MATEMATIKA DARSLARIDA ZAMONAVIY MULTIMEDIA ILOVALARIDAN FOYDALANISH. Academic research in educational sciences, 5(2).

12. Ахмедов, А. (2023). ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ЗНАЧИМОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ. Предпринимательства и педагогика, 6(3), 119-127.